

Houtvezel ('Hortivezel') is één van de circulaire grondstoffen die op grotere schaal toepassing vinden in substraatmengsels voor containerteelten. 'Het is een mooi, flexibel en hernieuwbaar product van lokale herkomst', aldus Den Brok.

Lensli maakt werk van verduurzaming met geclassificeerde substraatmengsels

'Onze klanten staan open voor duurzaam substraat'

Het verduurzamen van de groene sector krijgt in brede zin aandacht en invulling, ook binnen de boomkwekerij. Substraatproducent Lensli draagt daar op eigen wijze aan bij.

'Wij begeleiden klanten bij het verduurzamen van hun containerteelten met substraatmengsels die hoogwaardige alternatieven bevatten voor veen', vertelt Martijn den Brok. 'Dat gebeurt systematisch, stap voor stap. Zo'n innovatietraject kan uitdagend zijn, afhankelijk van de vraag hoe ver je wilt gaan. Het teeltresultaat blijft altijd voorop staan.'

Het gesprek met Den Brok, substraatspecialist voor de boomkwekerij, vindt plaats in de vestiging van Lensli in Cuijk, gelegen op de linker-Maasoever. Het is een geheel andere omgeving dan de hoofdlocatie in Bleiswijk, die omringd is door kassen. 'Vanwege mijn werkgebied, Zuidoost-Nederland en de aansluitende grensgebieden in Duitsland en België, zit ik vaker hier dan in Bleiswijk', zegt de Noord-Brabander. 'Meestal ben ik echter op pad om telers te adviseren over de beste substraatmengsels voor hun gewassen. Een aspect dat vaak aan de orde komt, is verduurzaming. Je moet dan vooral denken aan het gedeeltelijk vervangen van veen door circulaire of hernieuwbare grondstoffen.'

Vergroening noodzakelijk

Het is een gegeven dat de veenwinning in (overwegend) Noord-Europa en Canada onder druk staat en de komende jaren verder

aan banden wordt gelegd. De substraatproducenten zelf hebben stevige ambities geformuleerd met betrekking tot hernieuwbare grondstoffen. Voor de professionele markt moet organisch substraat in 2025 voor minimaal 35 procent uit hernieuwbare grondstoffen bestaan. Voor de consumentenmarkt is de doelstelling zelfs 60 procent hernieuwbare grondstoffen in 2025.

Eigenschappen veranderen

Telers die hun gewassen nu nog in veenmengsels telen, zullen – als zij die stap nog niet hebben gezet – op zoek moeten gaan naar alternatieven. Datzelfde geldt uiteraard voor de substraatproducenten en die zijn daar al volop mee bezig. Dat is geen sinecure, want veen is een fantastisch groeimedium, waarop alle schakels in de productiekolom volledig zijn ingespeeld. Als je veen door iets anders vervangt, zelfs al is het maar voor een klein deel,

4 min. leestijd

heeft dat altijd gevolgen voor de eigenschappen van het grondmengsel als geheel. Den Brok en zijn collega's zijn inmiddels gepokt en gemazeld in het begeleiden van dergelijke transitietrajecten.

Nieuwe balans

'Je zult altijd een nieuwe balans moeten vinden', zo vat de substraatadviseur samen. 'Dat kan een behoorlijke zoektocht zijn, want er zijn veel variabelen in het spel. Niet alleen ten aanzien van duurzame grondstoffen, waarvan houtvezel, rijstkaf, (gerecyclede) kokosvezel, compost en bark de voornaamste zijn. Ook de bedrijfssituatie en omstandigheden op de kwekerij spelen een rol. Assortiment, potmaten, ondergrond, teeltsysteem, watergeefstelsysteem en watergeefstrategie, alles heeft invloed op de fysische, chemische en biologische eigenschappen van het substraat en op de wijze waarop je invulling geeft aan bemesting en watergift. Aan het teeltresultaat wil uiteraard niemand concessies doen; dat blijft altijd vooropstaan.'

Metten is weten

Aan alle grondstoffen die Lensli verwerkt, worden zeer hoge kwaliteitseisen gesteld. De eigenschappen dienen bovendien consistent en stabiel te zijn, zodat vaste recepten voorspelbare resultaten geven. Alle relevante aspecten worden in het laboratorium uitgebreid getoetst en steekproefsgewijs gecontroleerd. 'Uitgebreide productkennis en kwaliteitsborging zijn onmisbaar om gericht hoogwaardige nieuwe mengsels te kunnen ontwikkelen', zegt Den Brok. 'Recepten die al naar tevredenheid door telers worden toegepast, vormen de toetssteen.'

Wateropname-karakteristiek

Eén van de belangrijkste parameters van een substraatmengsel die in het lab nauwgezet in beeld worden gebracht, is de wateropname-karakteristiek, oftewel WOK. Door de meetwaarden van bestaande en nieuwe mengsels naast elkaar te leggen, kun je ze al goed met elkaar vergelijken.

Den Brok: 'We houden uiteraard ook andere indicatoren tegen het licht die van belang zijn voor het complex van eigenschappen dat een klant voor ogen heeft. Een belangrijk aspect van mijn werk is het inzichtelijk maken van klantwensen en het overbrengen daarvan aan onze productontwikkelaars en analisten. Hoe

Naast veenfracties verschijnen er in de bunkers van substraatproducenten steeds meer alternatieve grondstoffen met een duurzaam karakter, zoals hout- en kokosvezel, rijstkaf, compost en bark.

Martijn den Brok: 'Stap voor stap verbetering realiseren is de weg van de minste weerstand.'

beter ik begrijp hoe de klant teelt en welke verbeteringen hij nastreeft, des te sneller komen we bij een goed eindresultaat.'

Stap voor stap

Na dit gedegen voorwerk tijdens de gesprekken en in het lab breekt het moment van de waarheid aan. Hoe gedraagt het nieuwe mengsel (of een selectie van nieuwe mengsels)

zich in de praktijk? Om die vraag beantwoord te krijgen, werkt Den Brok in samenspraak met de klant een reeks proeven uit die richting geven aan de verdere optimalisatie. Omdat het gewas de ultieme graadmeter is, kan daar veel tijd mee gemoeid zijn. In die periode wordt onder andere duidelijk welke eisen het nieuwe mengsel stelt aan de wijze van oppotten, de watergeefstrategie (frequentie, omvang) en het

Lensli introduceert duurzaamheidsclassificering

Afgelopen najaar introduceerde Lensli als eerste substraatfabrikant een duurzaamheidsclassificering. Gebruikers krijgen hiermee concrete handvatten om hun teeltmedium te verduurzamen. 'De classificatie helpt ons én onze klanten om substraten toekomstbestendig te maken, zonder aan kwaliteit in te boeten. Het is een nuttig instrument om onze klanten bij te staan in het transitieproces', zo licht commercieel manager Rob Bierman toe. Met de classificering van Lensli hebben klanten altijd inzicht in de duurzaamheid en de mate van circulariteit van een substraat en de bijbehorende eigenschappen. Dat maakt het mogelijk om gericht te sturen op een CO₂-neutraal en veenvrij product. Bovendien wordt er gekeken naar de herkomst en het type van de toegepaste organische grondstoffen en meststoffen.

LENSLI ® HAVE FUN GROWING		LENSLI DUURZAAMHEID CLASSIFICERING	
A klasse <ul style="list-style-type: none"> • 100% Veenvrij • Minimaal 50 % groen • Geen minerale meststoffen CO ₂ -Footprint klasse A (<60kg eq/ENm ³)	B klasse <ul style="list-style-type: none"> • 100% Veenvrij • Minimaal 15% groen • Maximaal 35% minerale meststoffen CO ₂ -Footprint klasse B (<60kg eq/ENm ³)	C klasse <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal tot 65% RPP Veen CO ₂ -Footprint Klasse C (50-150kg eq/ENm ³)	D klasse <ul style="list-style-type: none"> • ≥ 65% RPP Veen CO ₂ -Footprint Klasse D (70-350kg eq/ENm ³)

bemestingsregime. Lijkt het optimum te zijn gevonden, maar voldoet het mengsel nog niet in alle opzichten? Dan kan er wellicht nog iets worden bijgesteld in de samenstelling van het substraat. 'Stap voor stap verbetering realiseren is de weg van de minste weerstand. Bovendien blijven de risico's dan te overzien', zo vat Den Brok samen.

"Verduurzaming heeft al jaren onze aandacht"

Footprint verlagen

Veel kwekers zijn al volop bezig met het verlagen van de carbon footprint. Dat is ook wenselijk, want de druk vanuit de retail om dit te doen wordt allengs hoger. Den Brok: 'Verduurzaming heeft al jaren onze aandacht. Dat heeft onder andere geleid tot een praktisch classificeringssysteem (zie kader, red.) en tot een hechte samenwerking met Den Ouden Groep, die een sterke positie heeft in duurzame grondstoffen, recycling en *local sourcing*. Lensli heeft dus alles in huis om boomkwekers op een verantwoorde en gecontroleerde wijze te ondersteunen en te voorzien van duurzame teeltsubstraten die minstens zo goed presteren als hun vertrouwde veenmengsels. Ik heb de afgelopen jaren gemerkt dat onze klanten openstaan voor duurzamer teeltsubstraat. Het is dankbaar werk om daar samen met mijn collega's een bijdrage aan te leveren.'

Vier classificaties

Lensli hanteert vier verschillende classificaties: A, B, C en D. Aan de hand van vooraf gedefinieerde standaarden wordt bepaald in welke duurzaamheidsklasse een substraat valt. Door bij de totstandkoming van een substraat rekening te houden met de criteria, kan op de gewenste classificering gestuurd worden. Los van de duurzaamheidsclassificatie zal een substraatreceptuur altijd gepersonaliseerd worden op basis van de aanwezige teeltomstandigheden, de fysische wensen, het gewastype en de omgeving.